

ORIGINAL RESEARCH PAPER

The Effectiveness of an Educational Intervention Based on Piaget's Approach on Emotion Regulation in Fourth-Grade Female Elementary Students

Maryam Chorami^{*1}, Negin Kaviani Broujeni²

¹ Department of Psychology and counselling, Farhangian University, Tehran, Iran.

² Master of Science in General Psychology, Islamic Azad University, Boroujen Branch, Iran.

ABSTRACT

Keywords:

. Educational intervention based on Piaget's approach
. Emotion regulation
. Fourth grade Students

1 .Corresponding author:

Maryam Chorami

✉ maryam.chorami@cfu.ac.ir

Background and Objectives: The present study aimed to determine the effectiveness of an educational intervention based on Piaget's cognitive approach on emotion regulation among fourth-grade female elementary students in Boroujen. **Methods:** The research employed a quasi-experimental design. From all fourth-grade elementary students in Boroujen during the academic year 2021-2022, 30 participants who met the inclusion criteria were selected through purposive sampling and included in the study. Data were collected using the Emotion Regulation Questionnaire for Children and Adolescents (ERQ-CA) (2005). For data analysis, descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistics (multivariate analysis of covariance, MANCOVA) were used. Data analysis was performed using SPSS software, version 20. **Findings:** Studies have shown that educational interventions based on Piaget's approach can lead to significant improvements in emotion regulation. In this study, students who were trained using Piaget's educational methods showed significant improvements in emotion regulation compared to the control group. The obtained eta coefficients for emotion regulation components were as follows: emotion management (0.28), emotion reflection (0.32), and emotion understanding (0.19). **Conclusion:** Based on the results of the study, it can be concluded that educational interventions based on Piaget's approach can be used as an effective method to improve emotion regulation in students.

ISSN (Online): 2980-7948

DOI: 10.48310/jcdr.2025.18763.1148

Received: 2025-02-20

Reviewed: 2025-04-18

Accepted: 2025-05-11

pp: 83-91

Citation (APA): Chorami, M. and Kaviani Broujeni, N. (2025). The Effectiveness of an Educational Intervention Based on Piaget's Approach on Emotion Regulation in Fourth-Grade Female Elementary Students. *Journal of research in curriculum studies*, 5(1), 83-91.

 <https://doi.org/10.48310/jcdr.2025.18763.1148>

اثربخشی مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد پیازه بر تنظیم هیجان دانش آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی

مقاله پژوهشی

مریم چرامی^{۱*}، نگین کاویانی بروجنی^۲

۱. گروه آموزش روانشناسی و مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۲. کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بروجن، ایران.

چکیده

پیشینه و اهداف پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان اثربخشی مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد شناختی پیازه بر تنظیم هیجان دانش آموزان دختر پایه چهارم در دوره ابتدایی شهر بروجن انجام گرفت. **روش ها** روش پژوهش نیمه آزمایشی بود. به این منظور از بین کلیه دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی شهر بروجن در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ تعداد ۳۰ نفر که ملاک های ورود به پژوهش را دارا بودند، به صورت هدفمند انتخاب و در پژوهش شرکت داده شدند. برای جمع آوری اطلاعات آزمون از پرسشنامه تنظیم هیجان (ERQ-CA) (۲۰۰۵) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها، از آمار توصیفی (تعداد، درصد، میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (تحلیل کوواریانس چند متغیره) استفاده شد و برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ استفاده شد. **یافته ها:** در پایان نتایج نشان داد که بین میانگین نمرات مولفه های تنظیم هیجان در دو گروه آزمایش و کنترل اختلاف آماری معناداری وجود داشت ($P < 0.001$) به گونه ای که دانش آموزانی که با استفاده از روش های آموزشی پیازه آموزش دیده بودند، در مقایسه با گروه کنترل بهبود قابل توجهی در تنظیم هیجان داشتند و ضریب اتای بدست آمده برای مؤلفه های تنظیم هیجان شامل مدیریت هیجان ۰/۲۸، انعکاس هیجان ۰/۳۲ و درک هیجان ۰/۱۹ بدست آمد. **نتیجه گیری:** با توجه به نتایج پژوهش می توان نتیجه گرفت که مداخلات آموزشی مبتنی بر رویکرد پیازه می تواند به عنوان یک روش مؤثر در بهبود تنظیم هیجان دانش آموزان استفاده شود.

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.48310/jcdr.2025.18763.1148

واژه های کلیدی:

مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد پیازه
تنظیم هیجان
دانش آموزان پایه چهارم

۱. نویسنده مسئول:

مریم چرامی

marvam.chorami@cfu.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳-۱۲-۰۲ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴-۰۱-۲۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴-۰۲-۲۱ شماره صفحات: ۸۳-۹۱

COPYRIGHTS

©2025 Chorami, M. and Kaviani Broujeni, N. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

مقدمه

یکی از مهم‌ترین فرآیندهای روان‌شناختی که نقش کلیدی در مدیریت و تعدیل واکنش‌های هیجانی داشته و سلامت روان افراد در ابعاد مختلف را پیش‌بینی می‌کند؛ تنظیم هیجانی است (Saeidi et al, 2021). مفهوم کلی تنظیم هیجان، دلالت به شیوه دستکاری ورود اطلاعات فراخواننده هیجان داشته و به نحوه تفکر افراد پس از بروز یک تجربه منفی یا واقعه آسیب‌زا اطلاق می‌شود (Mahini, Teymouri & Rahimi, 2013). به عبارت دیگر، تنظیم هیجان مفهومی چندبعدی است که شامل آگاهی و فهم هیجان‌ها، پذیرش هیجانات، توانایی کنترل رفتارهای تکانش‌گرانه و رفتار کردن در تطابق با اهداف موردنظر در زمان تجربه هیجان‌های منفی، توانایی استفاده از راهبردهای تنظیم هیجانی درست در موقعیت‌ها به‌طور انعطاف‌پذیر به منظور رسیدگی به اهداف و مقتضیات محیطی است (Ray-Yol et al, 2022) و حول فرآیندها یا شایستگی‌هایی تعریف می‌شوند که شامل آگاهی، ارزیابی، نگهداری و یا تعدیل حالات عاطفی برای دستیابی به اهداف خود می‌شود (Paley & Hajal, 2022). بر همین اساس، راهبردهای تنظیم هیجان نیز به عنوان مسیرهای شناختی تعریف می‌شوند که ورودی اطلاعات هیجان‌انگیز هیجانی را کنترل نموده و در مقابل بخش شناختی مقابله را منعکس می‌کنند. نه راهبرد تنظیم هیجانی را به عنوان راهکارهای تنظیم احساسات در شرایط استرس پیشنهاد می‌کنند. این استراتژی‌ها در دو دسته‌ی راهبردهای سازگارانه که شامل پذیرش، ارزیابی مجدد مثبت، تمرکز مجدد بر برنامه‌ریزی، تمرکز مجدد مثبت و قرار دادن در چشم‌انداز و نیز راهبردهای ناسازگارانه که شامل نشخوار فکری، فاجعه‌سازی، خود-سرزنش کردن و سرزنش دیگران می‌شود؛ قرار می‌گیرند (Garnevsy et al, 2001 quoted from Balabarra et al, 2024). به منظور برخورداری از این توانمندی افراد باید به شناخت دقیق احساسات خود بپردازند، با تمرین‌های تنفسی و آرامش‌بخش آشنا شوند و روش‌های مثبت فکر کردن را در زندگی خود پیاده کرده و نیز نسبت به برقراری ارتباط مؤثر با دیگران تلاش برای درک احساسات آن‌ها اهتمام ورزند (Gross et al, 2018).

یکی از رویکردهای شناختی، روش آموزشی مبتنی بر نظریه پیازه است. کارهای پیازه بر رشد شناختی کودکان به ویژه مفاهیم کمی در حوزه آموزش توجه زیادی را به خود جلب کرده است. یکی از کاربردهای مهم این نظریه، تمرکز بر مراحل تحولی شناختی کودکان است. در ناگویی هیجانی، فرد در تشخیص و تمایز میان احساسات دچار پریشانی شده و نمی‌تواند آنچه را که به لحاظ هیجانی احساس کرده به خوبی بیان کند. در این شرایط تمایل فرد به تفکر درباره امور بیرونی (سبک شناختی با جهت‌گیری خارجی و وابسته به محرک) است که به وسیله اشتغال در جزئیات ریز رویدادهای خارجی مشخص می‌شود تا احساسات و تخیلات و سایر جنبه‌های تجارب درونی (Khodabakhsh & Kiani, 2014). پیازه کودک را به عنوان دانشمندی به تصویر می‌کشد که احساس خود را از جهان ایجاد می‌کند و بر اساس مقوله‌های مفهومی با طرحواره‌ها که در تعامل با محیط رشد می‌یابد، عمل می‌کند. آگاهی از رابطه بین ایده‌ها، اشیاء و رویدادها توسط فرآیندهای فعال همگونی درونی تطابق و تعادل ساخته می‌شوند (Tohidi, 2014). طبق نظریه پیازه، روش‌های مشخصی از فکر کردن که برای یک بزرگسال بسیار ساده است، برای یک کودک ساده نیست (Mohammadi, 2019). گاهی تنها کاری که برای آموزش یک مفهوم جدید نیاز است این است که به دانش‌آموز چند واقعیت اساسی به عنوان پیش‌زمینه ارائه شود. با این حال، در بعضی مواقع تمام حقایق پیش‌زمینه در جهان بی‌فایده هستند. طبق این نظریه، برای یادگیری مفاهیم و رشد شناختی کودک آموزش مطلق و ارائه چند واقعیت اساسی کافی نبوده و عوامل دیگری همچون فعال بودن خود دانش‌آموز و تجارب اجتماعی نیاز است (Tohidi, 2014).

انجام مداخلات آموزشی مبتنی بر رویکرد پیازه، شامل فعالیت‌های تعاملی و تحلیلی هستند که به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا مهارت‌های شناختی، هیجانی و رفتاری خود را بهبود بخشند. این مداخله شامل موارد زیر می‌شود:

۱. آموزش مهارت‌های هیجانی: در این مداخله، دانش‌آموزان با یادگیری مهارت‌های هیجانی مانند تنظیم هیجان، شناخت عواطف و احساسات، بهبود خودکنترلی و افزایش اعتماد به نفس، بهبود عملکرد تحصیلی خود را تضمین می‌کنند.
 ۲. آموزش مهارت‌های شناختی: در این مداخله، دانش‌آموزان با یادگیری مهارت‌های شناختی مانند توجه، حافظه کاری، کنترل عملکرد و سرعت پردازش اطلاعات، بهبود عملکرد تحصیلی خود را تضمین می‌کنند.
 ۳. آموزش مهارت‌های ریاضی: در این مداخله، دانش‌آموزان با استفاده از فعالیت‌های تعاملی و تحلیلی، مفاهیم ریاضی را بهتر درک کرده و در حل مسائل موفق‌تر عمل می‌کنند.
 ۴. آموزش مهارت‌های اجرایی: در این مداخله، دانش‌آموزان با یادگیری مهارت‌های اجرایی مانند توجه، حافظه کاری، کنترل عملکرد و سرعت پردازش اطلاعات، بهبود عملکرد تحصیلی خود را تضمین می‌کنند.
 ۵. آموزش مهارت‌های ارتباطی: در این مداخله، دانش‌آموزان با یادگیری مهارت‌های ارتباطی مانند شنیدن فعال، صحبت کردن و ارتباط برقرار کردن با دیگران، بهبود روابط خود را با همکلاسی‌ها و معلمان به دست می‌آورند (Obalasi, 2014).
- توانمندی هیجانی، روبرو شدن افراد با چالش‌های زندگی را آسان‌تر کرده و سطح سلامتی آنها را بهبود می‌بخشد. افراد نیازمند مهارت‌های اجتماعی، هیجانی، شناختی و رفتاری هستند که به آنها در سازگاری اجتماعی کمک کند. به نظر می‌آید هیجان در زندگی روزمره نقش مهمی را بازی می‌کند. برای نمونه، هیجان‌ها پاسخ‌های رفتاری مناسب را فراهم می‌کنند، تصمیم‌گیری را تنظیم کرده و تعامل‌های بین‌فردی را تسهیل می‌کنند (Mansouri, 2012). یادگیری مهارت‌های تنظیم هیجان می‌تواند به بهبود روابط اجتماعی و تعاملات بین فردی دانش‌آموزان دختر منجر شود. این امر می‌تواند در کاهش رفتارهای پرخطر و افزایش همدلی مؤثر باشد.

پیشینه پژوهش

بررسی پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهد که آموزش مبتنی بر رویکرد پیازه می‌تواند پژوهش Abbaspour & Faramarzi (2022) که با هدف بررسی تاثیر مداخلات آموزشی مبتنی بر رویکرد شناختی پیازه بر عملکرد ریاضی دانش‌آموزان با اختلال یادگیری خاص انجام شد، نشان داد که آموزش شناختی مبتنی بر رویکرد پیازه به‌طور قابل توجهی موجب بهبود خلاقیت و تنظیم هیجانی در کودکان با اختلال یادگیری خاص شده و عملکرد ریاضی آنان را بهبود می‌دهد. پژوهش Mahmoudi Mozaffar (2016) نیز که با هدف بررسی اثربخشی مدل رویکرد مبتنی بر تحول شناختی پیازه بر تغییر نگرش معلمان در فرآیند تربیت اخلاقی و تحول هیجانی دانش‌آموزان انجام شد، نشان داد که آشنایی بیشتر معلمان با رویکرد شناختی پیازه می‌تواند به برنامه‌ریزی دقیق‌تر آنها در زمینه‌ی آموزش‌های تنظیم هیجانی و تربیت اخلاقی دانش‌آموزان کمک شایانی کند.

از طرفی توسعه خدمات آموزشی و درمانی برای دانش‌آموزان یکی از چالش‌های مهم متخصصان حیطه روان‌شناسی و ارائه برنامه‌های درمانی و مداخله‌ی مناسب و اثربخش همواره از اولویت‌های پژوهشی و فعالیت‌های تخصصی بوده است. بررسی‌های مختلف نشان می‌دهد که پژوهش‌های اندکی به‌طور خاص به بررسی تأثیر مداخله مبتنی بر رویکرد پیازه بر تنظیم هیجان دانش‌آموزان دختر صورت گرفته و بنابراین طراحی و پیاده‌سازی یک برنامه آموزشی که هم بر اساس نظریه پیازه باشد و هم بر تنظیم هیجان تمرکز کند، چالش‌برانگیز است. نتایج حاصل از این پژوهش در آموزش و پرورش، مراکز اختلال یادگیری و مراکز مشاوره و درمانی قابل استفاده است. لذا با توجه به آنچه بیان شد و کمبود تحقیقات داخلی و خارجی در خصوص عنوان مطرح‌شده در این خصوص و وجود خلاء پژوهشی در این زمینه، مطالعه حاضر با هدف تعیین اثربخشی مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد پیازه بر تنظیم هیجان دانش‌آموزان دختر پایه چهارم انجام شد. بنابراین، مهم‌ترین مسئله پژوهش این بود که آیا مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد شناختی پیازه بر تنظیم هیجان دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی اثربخش است؟

روش

پژوهش حاضر از نوع نیمه‌آزمایشی است و در قالب یک طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل، به بررسی تأثیر مداخله آموزش مبتنی بر رویکرد پیازه بر تنظیم هیجان در دانش‌آموزان دختر می‌پردازد. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر پایه‌ی چهارم ابتدایی مشغول به تحصیل در مدارس عادی شهرستان بروجن در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بود که ابتدا بین ۲۴۰ دانش‌آموز پرسشنامه تنظیم هیجان توزیع شد و تعداد ۳۰ نفر از افرادی که نمره پایینی در پرسشنامه‌ی تنظیم هیجان کسب کردند، انتخاب شدند. این افراد به صورت تصادفی به دو گروه آزمایش و گواه تقسیم شدند.

در پژوهش حاضر پیش از انجام مداخله، پیش‌آزمون اجرا شد. سپس، بسته آموزشی مبتنی بر رویکرد شناختی پیازه در گروه آزمایش اجرا شد. این بسته شامل ۸ جلسه‌ی آموزشی هر هفته یک جلسه که طی آن گروه آزمایش به صورت گروهی به مدت ۴۵ دقیقه تحت آموزش قرار گرفت. در ابتدای جلسات، مرور جلسه قبل و در انتهای جلسه ارائه تکلیف برای جلسه بعدی در نظر گرفته شد. پس از پایان ۸ جلسه آموزشی، مجدد پرسشنامه تنظیم هیجان جهت پاسخگویی ارائه شد، بسته آموزشی از کتاب فعالیت‌های تشخیصی و یادگیری درفاز برای کودکان بر اساس پژوهش‌های پیازه نوشته Copeland ترجمه مصطفی کریمی (Copeland, 1975) اتخاذ شد.

جدول زیر شرح خلاصه جلسات آموزشی مبتنی بر رویکرد شناختی پیازه را نمایش می‌دهد:

جدول ۱. شرح خلاصه جلسات آموزشی مبتنی بر رویکرد شناختی پیازه

شماره جلسه	موضوع جلسه
جلسه اول	معرفی اعضا و تعیین اهداف، آموزش تقسیم‌بندی یک خط به قسمت‌های جزء
جلسه دوم	آموزش تجسم اشیاء
جلسه سوم	پرسش از مبحث جلسه قبل و آموزش ضرب اعداد
جلسه چهارم	پرسش از مبحث جلسه قبل و عدد آموزش مفهوم کسرها
جلسه پنجم	پرسش از مبحث جلسه قبل و طبقه‌بندی منطقی آموزش طبقه منفرد در محتوای طبقه
جلسه ششم	پرسش از مبحث جلسه قبل و طبقه‌بندی منطقی آموزش مجموعه تهی
جلسه هفتم	پرسش از مبحث جلسه قبل و اندازه‌گیری آموزش اندازه‌گیری سطح
جلسه هشتم	پرسش از مبحث جلسه قبل و اندازه‌گیری آموزش اندازه‌گیری سطح

در پژوهش حاضر جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه تنظیم هیجانی (Gülen & Tuff, 2012) استفاده شده است:

پرسشنامه تنظیم هیجانی Gülen & Tuff دارای ۲۰ سؤال است. نمره‌گذاری پرسشنامه تنظیم هیجانی Gülen & Tuff بر اساس طیف پنج درجه‌ای لیکرت (از نمره ۱ برای «کاملاً مخالفم» تا ۵ برای «کاملاً موافقم») است. در پرسشنامه تنظیم هیجانی Gülen & Tuff، با جمع نمرات ۲۰ سؤال، یک نمره کلی برای پرسشنامه تنظیم هیجانی Gülen & Tuff بدست می‌آید. در پرسشنامه تنظیم هیجانی Gülen & Tuff، سوالات (داخل فایل) به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. پرسشنامه تنظیم هیجانی (Gülen & Tuff, 2012) دارای ۳ خرده‌مقیاس است. پایایی این آزمون بین ۰/۸۳ تا ۰/۹۳ آلفای کرونباخ به دست آمده است. پایایی ابعاد تنظیم هیجان در مطالعات مختلف با استفاده از پرسشنامه‌های مختلف گزارش شده است. به عنوان مثال، در یک مطالعه، پایایی داخلی برای ابعاد

مؤلفه تنظیم هیجان شامل "شناخت هیجان"، "مدیریت هیجان"، "انعکاس هیجان" به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۰، ۰/۹۸ آلفای کرونباخ بوده است.

در این پژوهش داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نسخه ۲۰ نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. همچنین، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی (تعداد، درصد، میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (تحلیل کوواریانس چند متغیره) استفاده شد.

یافته‌ها

در این پژوهش «مداخله آموزش مبتنی بر رویکرد پیاژه» به عنوان متغیر مستقل، پیش‌آزمون تنظیم هیجانی به عنوان متغیر همایند و تنظیم هیجان به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شدند. بنابراین، از تحلیل کوواریانس چندمتغیره برای مقایسه متغیر وابسته در گروه کنترل و آزمایش استفاده گردید که نتایج آن در ادامه ارائه شده است. نتایج تحلیل کوواریانس برای بررسی تفاوت گروه‌ها در جدول ۲ ارائه شده است.

نتایج جدول شماره ۲ نشان می‌دهد در متغیر تنظیم هیجان بین گروه آزمایش و گواه تفاوت معناداری وجود دارد ($p < 0.001$). با توجه به اینکه میانگین گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه در متغیر وابسته بهبود را نشان می‌دهد، لذا می‌توان نتیجه گرفت که مداخله آموزش مبتنی بر رویکرد پیاژه منجر به افزایش تنظیم هیجانی شده است. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیره برای مؤلفه‌های تنظیم هیجان در جدول ۳ گزارش شده است.

جدول ۲. نتایج تحلیل کوواریانس تفاوت گروه آزمایش و گواه در تنظیم هیجان

منبع	ss	Df	MS	F	p-value	Eta Squared
پیش‌آزمون	۱۵۰/۲۶	۱	۱۵۰/۲۶	۱۹/۲۴	۰/۰۰۱	۰/۵۷
گروه	۲۶۷۱/۳۹	۱	۲۶۷۱/۳۹	۳۴۲/۱۰	۰/۰۰۱	۰/۵۲
مدل تصحیح شده	۲۸۵۹/۶۳	۲	۱۴۲۹/۸۲	۱۸۳/۱	۰/۰۰۱	۰/۵۲
خطا	۱۶۳/۹۸	۲۱	۷/۸۰			
کل	۹۰۵۰۷	۲۴				
کل تصحیح شده	۳۲۲۳/۶۲	۲۳				

جدول ۳. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره مربوط به مؤلفه‌های تنظیم هیجان

آزمون	مقدار	F	فرضیه Df	خطا Df	P	اندازه‌ی اثر
اثر پیلایی	۰/۹۸	۳۸۱/۰۲	۳	۱۷	۰/۰۰۱	۰/۵۲
لامبدای ویلکز	۰/۰۱۵	۳۸۱/۰۲	۳	۱۷	۰/۰۰۱	۰/۵۲
اثر هوتلینگ	۶۷/۲۴۰	۳۸۱/۰۲	۳	۱۷	۰/۰۰۱	۰/۵۲
بزرگترین ریشه‌ی روی	۶۷/۲۴۰	۳۸۱/۰۲	۳	۱۷	۰/۰۰۱	۰/۵۲

با توجه به جدول شماره ۳ آماره F تحلیل کوواریانس چند متغیره بررسی تفاوت گروه آزمایش و گواه در مؤلفه‌های تنظیم هیجان (۳۸۱/۰۲) معنادار است. بنابراین می‌توان گفت که بین گروه آزمایش و گواه از لحاظ مؤلفه‌های تنظیم هیجان در پس‌آزمون تفاوت معناداری وجود دارد. برای بررسی این که گروه آزمایش و گواه در کدام یک از مؤلفه‌های تنظیم هیجان با یکدیگر تفاوت دارند، در جدول شماره ۴ نتایج آزمون تحلیل کوواریانس گزارش شده است.

جدول ۴. نتایج تحلیل کوواریانس تفاوت گروه آزمایش و گواه در مؤلفه‌های تنظیم هیجان

مؤلفه	SS	Df	MS	F	P	اندازه اثر
شناخت هیجان	۲۳۰/۹۹	۱	۲۳۰/۹۹	۵۶/۵۴	۰/۰۰۱	۰/۲۸
مدیریت هیجان	۶۷۹/۲۲	۱	۶۷۹/۲۲	۹۱۷/۸۲	۰/۰۰۱	۰/۳۲
انعکاس هیجان	۱۴۵/۹۰	۱	۱۴۵/۹۰	۳۳/۸۰	۰/۰۰۱	۰/۱۹

با توجه به جدول شماره ۴ آماره F برای مؤلفه‌های تنظیم هیجان شامل شناخت هیجان، مدیریت هیجان و انعکاس هیجان معنادار است؛ بنابراین، در متغیرهای ذکر شده تفاوت معناداری بین گروه‌ها وجود دارد. می‌توان گفت مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد پیاژه بر تنظیم هیجانی تأثیر دارد. همچنین، اندازه اثر در جدول ۳ نشان می‌دهد که شناخت احساسات ۲۸ درصد، مدیریت هیجان ۳۲ درصد و انعکاس هیجان ۱۹ درصد از تغییرات تنظیم هیجان را تبیین می‌کند.

پژوهش حاضر تلاشی در جهت بررسی تأثیر مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد پیاژه بر تنظیم هیجان دانش‌آموزان دختر پایه چهارم ابتدایی بود. در این بخش یافته‌های حاصل از پژوهش مورد بحث و نتیجه‌گیری قرار می‌گیرند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش نشان داد که مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد پیاژه بر تنظیم هیجان اثربخش بوده است. این یافته با نتایج پژوهش‌های (Abbaspour & Faramarzi (2022 و نیز (Mahmoudi Mozaffar (2016 همسو است. در تبیین این یافته می‌توان اینگونه استدلال نمود که رویکرد پیاژه به عنوان یکی از مدل‌های روان‌شناختی، بر این فرض استوار است که تجربه و تفکر فرد در فرایند یادگیری و توسعه شخصیت او بسیار مهم است. به عبارت دیگر، پیاژه باور دارد که فرایند یادگیری و توسعه شخصیت از طریق تجربه و تفکر فرد در تعامل با محیط اطرافش صورت می‌گیرد. با توجه به این رویکرد، مداخله آموزشی مبتنی بر پیاژه به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا با استفاده از تفکر خود، تنظیم هیجان خود را بهبود بخشند. به عنوان مثال، دانش‌آموزان می‌توانند با استفاده از تفکر خود، راهکارهای جدید برای کنترل هیجان‌های منفی خود پیدا کنند و بهبود مهارت‌های تنظیم هیجانی خود را تجربه کنند. در مطالعاتی که بر روی تأثیر مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد پیاژه بر تنظیم هیجان دانش‌آموزان انجام شده است، نتایج مثبتی گزارش شده است.

این مطالعه نشان داد که مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد پیاژه بر توانایی تنظیم هیجان دانش‌آموزان دختر پایه چهارم مؤثر بوده است. در این مطالعه، دانش‌آموزان به گروه آزمایش و گروه کنترل تقسیم شدند و گروه آزمایش در جلسات مداخله آموزشی مبتنی بر پیاژه مشارکت کردند. نتایج نشان داد که دانش‌آموزان گروه آزمایش پس از مداخله آموزشی، نسبت به گروه کنترل توانایی بهتری در تنظیم هیجان خود داشتند. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت که مداخله آموزشی مبتنی بر رویکرد پیاژه می‌تواند بر تنظیم هیجان دانش‌آموزان اثربخش باشد. نکته کلیدی در اثربخشی آموزش برقراری ارتباط با هیجانات از طریق کشف و بازتاب به روی آنهاست؛ کشف شناختی و عاطفی منجر به بصیرت می‌شود.

با توجه به اینکه از دیدگاه علوم شناختی بخش عمده‌ای از مشکلات مربوط به هیجان‌ها است می‌توان گفت استفاده از رویکرد پیاژه با ایجاد زمینه‌ای مناسب برای شناخت و فهم هیجانات تعدیل تجربه و ابراز هیجانات، تنظیم هیجان و مخصوصاً راهبرد مثبت بازیابی شناختی هیجانات، باعث کاهش احساسات منفی و افزایش احساسات مثبت و رفتار سازگارانۀ افراد می‌شود.

اجرای پژوهش حاضر با برخی محدودیت‌ها نیز رو برو بوده که از آن جمله می‌توان به اجرای آن تنها بر روی دانش-آموزان دختر پایه چهارم و کاهش قابلیت تعمیم‌پذیری نتایج آن و نیز کافی نبودن طول دوره آموزشی به‌منظور تاثیرگذاری بیشتر بر روی نتایج تحقیق اشاره کرد. همچنین بر اساس نتایج پژوهش پیشنهاد می‌شود که در طراحی و تدوین برنامه‌های آموزشی کتب درسی از رویکردهایی مبتنی بر رویکرد پیاژه استفاده بیشتری شده و با گنجاندن نظریه پیاژه در محتوای دوره‌های ضمن خدمت معلمان زمینه آشنایی بیشتر آنان با این رویکرد فراهم گردد.

مشارکت نویسندگان

مقاله حاضر نتیجه پژوهش مشارکتی نویسندگان مذکور در فایل مقاله است.

تشکر و قدردانی

تعارض منافع

«هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است»

References

- Abbaspour, A., & Faramarzi, S. (2022). The effect of educational interventions based on Piaget's cognitive approach on the math performance of students with a specific learning disorder. *Advances in Cognitive Sciences*, 24(1), 12-27. [In Persian].
- Ballabrera, Q., Gómez-Romero, M. J., Chamarro, A., & Limonero, J. T. (2024). The relationship between suicidal behavior and perceived stress: the role of cognitive emotional regulation and problematic alcohol use in Spanish adolescents. *Journal of health psychology*, 29(9), 950-962.
- Copeland, R. W. (1970). *How children learn mathematics teaching implications of Piaget's research*. New York: The Macmillan Company, pp. 310.
- Gullone, E., & Taffe, J. (2012). The emotion regulation questionnaire for children and adolescents (ERQ-CA): A psychometric evaluation. *Psychological assessment*, 24(2), 409.
- Khodabakhsh, M. R., & Kiani, F. (2014). Effects of emotional eating on eating behaviors disorder in students: The effects of anxious mood and emotion expression. *International Journal of Pediatrics*, 2(4), 295-303. [In Persian].
- Mahini, S., Teymouri, S., & Rahimi, S. (2013). Comparison of cognitive emotion regulation strategies and thought-action fusion in couples seeking divorce and fair couples with the mediation of gender role. *Quarterly Journal of Family Counseling and Psychotherapy*, 3(3), 356-375. [In Persian].

- Mahmoudi Mozaffar, M. (2016). The effectiveness of Khajeh Nasir Akhlaq al-Din Tusi's educational method model and Piaget's cognitive development on teachers' attitudes in students' moral process. *Jundishapur Education Development*, 7, 95-104. [In Persian].
- Mansouri, M. (2012). *Examination of executive functions in individuals with alexithymia traits (Master's thesis)*. Faculty of Psychology and Educational Sciences, Kharazmi University. [In Persian].
- Obalasi, A., & Hosseini Nasab, S. D. (2014). The effect of Montessori method education on the creativity of 4- and 5-year-old preschool children in Tabriz. *Education and Evaluation of Educational Sciences*, 28(7), 71-98. [In Persian].
- Paley, B., & Hajal, N. J. (2022). Conceptualizing emotion regulation and coregulation as family-level phenomena. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 25(1), 19-43.
- Ray-Yol, E., Ü lbe, S., Temel, M., & Altan-Atalay, A. (2022). Interpersonal emotion regulation strategies: can they function differently under certain conditions?. *Current Psychology*, 41(4), 2364-237
- Saeidi, N., Lotfi, M., Akbarian, M., Saeidi, A., & Salehi, A. (2021). A Comparative Study on Emotion Regulation of Older and Younger Adults. *Salmand: Iranian Journal of Ageing*, 16(3), 412-425. [In Persian].
- Tohidi, Y. (2014). *The relationship between self-efficacy, metacognitive ability, and academic motivation with mathematical performance of high school students in Shibkouh (Master's thesis)*. Islamic Azad University, Hormozgan. [In Persian].

